

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

80. ÉVFOLYAM

2010 AUGUSZTUS

4. SZÁM

PIHENJÜNK MEG JÉZUSSAL

“Jöjjetek velem csak ti magatok egy lakatlan helyre, és pihenjete meg egy kissé.” (Márk 6:30-31.)

Kedves Testvéreim! Mire ezek a gondolatok megérkeznek Mindnyájukhoz, lassan vége a nyárnak. Mégis engedjék meg, hogy néhány gondolatot elmondjak a pihenésről, amely nélkülözhetetlen az életünkben.

Hová viszi Jézus tanítványait? Pusztát, lakatlan helyre. Így is fordíthatnánk a görög szöveget, egy kis remeteségre hívja Jézus Krisztus őket. A mi szabadságunk alatt, pihenésünkben, utazásunkban nyaralásunkban lesz-e vagy volt-e egy kis remeteség?

Tudjuk, hogy a remetéket mit csináltak; nagyon figyeltek felfelé, befelé. Mi pihenésképpen sokszor csak programokat szervezünk, nehogy kettesben maradjunk a mi Urunkkal!

Miért mondja Jézus, pihenjete meg egy kissé? Itt pauza szó szerepel, ami pauzát, szünetet jelent. Mi teszi széppé a muzsikát? Hogy van közben néhány ütemnyi szünet, pauza. Felmérést csináltak a nagy zenekarok muzsikusi között és kiderült, hogy azokban a zenekarokban, amelyek csak modern zenét játszanak, sokkal több az álmatlan, kedélybeteg, lelki beteg, mint a klasszikus zenét játszó muzikusok között. Azért húzódik az ember ösztönösen el az olyan zenétől, amelyben nincs szünet. Testvéreim, nehogy azt gondolják, hogy én nem szeretném a mai zenét, mert szeretem, de amelyikben csak láрма van, az borzasztó.

Miért lépnek a festők, a szobrászok időnként néhány lépést hátra a művüktől? Öt-husz percig csöndben figyelik az alkotásukat, hogy lássák, eddig mit teremtettek, szünetet tartanak.

A Biblia első oldalán minden terem-

tési nap után ott áll: “És látta Isten, hogy amit teremtett az jó.” Mintha Isten hátralépne — elnézést, hogy így fogalmazok — és megtekintené, hogy amit teremtett az jó-e?

Miért hívja Jézus a tanítványokat egy kis remeteségre? Legyen egy kis visszalépés a mindennapi küzdelmekből, az elmúlt hónapok áttekintésére. Jól tettem, nem jól tettem? Kit bántottam meg, kitől kell bocsánatot kérnem? Mi hiányzik az életemből? Mi kell még?

Legyen nyarunkban
egy kis remeteség,
egy kis hátralépés,
széttekintés, fölmérés,
visszatekintés,
Jézusra nézés.

Hogyan viszonyulok a házastársamhoz, gyermekeimhez? Testvéreim! Lesz-e ilyen felmérés pihenésünkben?

Egy kórházi beteg, akinek a szeméről levették a hályogot, arról számolt be, hogy soha nem tartott szünetet a munkájában, neki soha nem hiányzott a nyaralás, illetve a megállás, mindig tett-vett.

Lehet, hogy a Jóisten azért adta ezt a betegséget, mert a műtét után mozdulnia sem volt szabad, még olvasni sem. Így vall: “Kínomban gondolkoztam, sötét volt minden. De csak addig volt sötét, míg nem kezdett valami belső világosság támadni bennem. Míg le volt takarva a szemem és nem láthatam semmit, egyszerre elkezdtem sokkal többet látni, mint nyitott szemmel. A szemem nem igazán lett jobb, csak

kicsit, de itt belül, a szemnek láthatatlan dolgokat végre jobban látom!”

Jézus nagyon jól tudja, hogy nehéz szolgálat vár a tanítványokra és ránk is, az új munkaévben! Nemcsak kikapcsolódásra, hanem Órákapcsolódásra hív.

Erőt gyűjtenünk kell. Ha az Úristen ad nekünk a nyár folyamán pár hét szünetet, szabadságot, legyen benne egy kis remeteség, egy kis hátralépés, széttekintés, fölmérés, visszatekintés, Reá nézés. Hogy ami utána következik azt kibírjuk, elbírjuk. Össze ne roppanjunk alatta.

Jézus azt mondja, jöjjetek velem, nem hagy magunkra!

Kérjük Jézust, jöjjön velünk bárhová megynünk ezen a nyáron!

Bizonyára elmegyünk rokont látogatni, elutazunk olyanokhoz, akiket már régen láttunk. De ugye lesz néhány óra, néhány nap csöndben, egyedül Vele beszélgetve, befelé figyelve? Mert Ő velünk szeretne jönni, és jön, ha hívjuk. Csodálatos dolog, együtt nyaralhatunk Jézussal!

Hívjuk meg nyaralásunkba Jézust, vagy ha otthon maradunk, akkor hívjuk Őt az otthonunkba! Ő hív bennünket, ez bizony csodálatos ajándék.

Imádkozzunk! — Köszönjük, Jézus, hogy velünk jössz pihenni, s arra is tanítasz, hogy feltöltekezhetünk a csöndben, pihenésben, a nekünk ajándékozott szabad napokban. Így tapasztalhatjuk meg, hogyan lehet hívó emberként Hozzád illőbben együtt lenni egymással! Áldj meg minket utunkban, amerre járunk, adjegy kis csöndet és ebben a csöndben ajándékozz meg Önmagaddal! Ámen

Tamáty Éva ev. lelkész

BEZÁRTÁK A CLEVELANDI SZENT IMRE TEMPLOMOT

június 30-ával elnémították a nyugati oldalon a magyar szentmiséket, menesztették a magyar plébánost, s ellehetetlenítették az életképes egyházközösség, a magyar iskola, a cserkész, a regőcsoport működését, és általános magyar ünnepi összejöveteleket, rendezvények tartását. E sorok írásakor még remény van a magyar hivek fellebbezésének püspöki felülvizsgálatára, s a Vatikán november 30-ig kitölt, kapcsolatos állásfoglalására. A templom bezárása után a Nyugatoldali Magyar Evangélikus Gyülekezet az alábbi levélben kereste meg a Szent Imre Egyházközösség szétszórta hiveit:

Kedves Magyar Katolikus Testvéreink a Szent Imre Egyházközösségből, az Úr Jézus Krisztusban!

Azok, pedig, akik Istent szeretik azoknak minden javukra van!

Isten előtt hordozunk Benneteket imádságban, hogy a Jóisten adjon Nektek erőt, hitet, szeretetet, ezekben a nehéz időkben. Most, amikor elvesztettétek szeretett magyar templomokat, második otthonotokat, azt a lelki otthonot, ahol azért gyűltetek össze, hogy hitetekben megerősödjétek, szeretnétek, ha éreznétek, hogy mellettek vagyunk, ha kell küzdünk, Veletek együtt.

Engedjétek meg, hogy szívünket, templomunkat kitarjuk Elöttetek, hiszen úgy érezzük, hogy felelősséggel tartozunk irántatok – minden magyar felelős a másik magyarért, minden keresztyén felelős a másikért – és abban is biztosak vagyunk, hogy Ti is ezt tenétek hasonló esetben! Ne veszítsétek el bizadalmatokat, lelkileg mellettek vagyunk!

Szeretettel felajánljuk Nektek a mi magyar evangélikus templomunkat, gyülekezetünket, ahol magyarul hangzik Isten drága, vigasztaló szava minden vasárnap 10:45-kor, gyertek el közénk imádkozzunk együtt, hallgassuk együtt anyanyelvünkön a Jóisten üzenetét, mert Ő minden életkörülmény között szól hozzánk, csak tárjuk ki Előtte szíveinket!

Ne engedjük, hogy a vallási különbség falat emeljen közöttünk, hanem azt nézzük, ami egybeköt, azt a személyes hitet Jézusban, amelyet senki és semmi nem vehet el tőlünk, ahogyan Szent

Pál apostol írja: Mert meg vagyok győződve, hogy sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el bennünket az Isten szeretetétől.

Ezeket a sorokat őszinte szeretetből, Isten előtti elcsendesedésben és Értetek való aggodásból írtuk, természetesen kizárva azt, hogy elválasszunk katolikus hitetektől. Ez a levél azért íródott, hogy éreznétek van egy közösség, amely feltétel nélkül befogad és el is enged.

Lelkipásztori szeretettel,

Tamáty Éva evangélikus lelkész s.k.

Bernhardt Béla evang. főesperes s.k. az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia elnöke.

Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Erős vár a mi Istenünk!

A 16. ZSOLTÁR

Tarts meg engem, Istenem, mert Hozzád menekültem! Ezt mondom az Úrnak. Te vagy az én Uram. Rajtad kívül nincs, ami jó nekem. A szentekben, akik a földn élnek, és a dicsőségekben telik minden kedvem. Sok fájdalmuk lesz azoknak, akik máshoz csatlakoznak. Nem mutatok be nekik vérrel kevert italáldozatot, még nevüket sem veszem ajkamra.

Uram, Te vagy osztályrészem és poharam, Te tartod kezeden sorsomat. Osztályrészem kies helyre esett, örökségem nagyon tetszik nekem. Áldom az Urat, mert tanácsot ad nekem, még éjszaka is figyelmeztet bensőm. Az Urra tekintek szüntelen, nem tántorodom meg, mert jobbomon van.

Ezért örül a szívem, és ujjong a lelkem, testem is biztonságban van. Mert nem hagysz engem a holtak hazájában, nem engeded, hogy hived leszálljon a sírba. Megismerteted velem az élet útját, teljes öröm van Tenálad, örökké tart a gyönyörűség jobbodon.

Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen volt kezdetben, most és mindenkor, és mindörökkön örökké. Ámen.

✦ ✦ ✦ ✦ ✦ ✦ ✦ ✦ ✦

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtázzuk a 2010. május 10-e és július 24-e között vett adományokat.

•AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$26: Császár Ilona (NY). \$2: N.N. (OH).

•AZ A.M.E.K. SZOLGÁLATÁRA

\$60: Féja Krisztina (NJ).

•A.M.E.K. TAGSÁGRA

2010: Dr. Jeney László (ON), Lieszkovszky Ida (OH), Rác Zsuzsanna (OH). 2012: Féja Krisztina (NJ).

•EGYHÁZI INTÉZMÉNYEKRE

Hazai ev. árvízkarosultak javára - \$1,000: Dr. Jeney László (ON).

•ELŐFIZETÉSEKRŐL

Lapunkra az előfizetéseket, lapfenntartó adományokat, és AMEK-tagdíjakat Erős Vár, P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038, vagy pedig Hungarian Conference-ELCA, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505 címre kérjük beküldeni.

Minden előfizetést és felülfizetést a beküldő értesítése szerint könyvelünk el. Többre azonban, mint három évre szóló előfizetést nem fogadunk el; az előálló "maradékot" adomány-nak tekintjük. Az adományt felsoroljuk, az előfizetés állását a címszalagon jelezzük.

¶ Az Evangélikus Világszövetség július derekán Stuttgartban tartott XI. világgyűlésén EVSZ-elnökké választották dr. Younan Munib püspököt, a Jordániai és Szentföldi Ev.-Lutheránus Egyház vezetőjét, és főtítkárrá Junge Martin csílei ev. lelkészt. Elődjük volt dr. Hanson Mark elnökként, az Amerikai Ev.-Lutheránus Egyház (ELCA) elnök püspöke és dr. Noko Ishmael zimbabwei ev. lelkész főtítkárként. Az új vezetőknek és az új 48-tagú központi tanácsnak a mandátuma hat-hét év múlva, a következő világgyűlés befejeztével jár le. — A központi tanácsban az északamerikai régióért felelős alelnök Johnson Susan, a Kanadai Ev.-Lutheránus Egyház országos püspöke.

→Ennek a számnak a megjelenését a szerkesztő két és fél heti kórházi ápolást és ugyanennyi lábadozási időt igénylő megbetegedése késleltette. Olvasóink szíves megértését kérjük.

→Kérjük továbbá Olvasóinkat, hogy címváltozásukat előre szíveskedjenek jelezni. Egyszerűbb ez így, mint visszakézbítéséssel utólag, amikor portót is kell fizetni, s a címzett a visszaküldött példányt meg sem kapja. ✕

IRATMENTÉS CLEVELANDBAN

Fabiny Tamás püspök tavalyi clevelandi látogatása kapcsán hangsúlyozta: *„Sürgető szükségét érezzük annak, hogy — összefogással — gondoskodni kell a felbecsülhetetlen értéket képviselő dokumentumok szakszerű rendszerezéséről és megmenntéséről és általában a gyülekezet és templom történetének megírásáról.”*

A szót tett követte: A budavári gyülekezet farsangján vont félre: Te, Miklós, ki kellene menni Clevelandba iratot rendezni a régi gyülekezetbe, amit lehet megmenteni. Meglepődtem, de a püspök komolyan gondolta. A külügyi osztály munkatársa, László Virgil szíves segítségével az út anyagi, szervezési háttere gyorsan rendelkezésre állt, Virgil — volt Blsho-Miller ösztöndíjas — néhány jótanáccsal is ellátott. Ezt követően az Erős Várban olvastam, hogy szívesen várnak Amerikába. Ez év június 14-23. között, kilenc napig voltam Clevelandban. A hosszú repülőút alatt is már egy clevelandi hölgygel találkoztam, aki ismerte Tamásy Évát. Ebből sejthettem meg, hogy családi fogadtatásban lesz részem, ami be is következett. A nyugatclevelandi gyülekezet gondnoki lakásának egyik szobájába szállásoltak, Hajdú László gondnok is segített gyakorlati kérdésekben. A Tamásy-család szinte családtagként kezelte; asztaluknál étkeztem, sokat beszélgettünk, meséltek a helyi viszonyokról, örömeikről, nehézségeikről.

Már másnap találkoztam Bernhardt Béla főesperessel, Béla bácsival, aki valószínű lexikona az amerikai magyar evangélikusságnak. Értékes iratokat adott át ausztráliai korszakából, majd egy étteremben életéről mesélt, s bemutatatta a clevelandi városközpontot.

Kedd délután ellátogattam fő utcélomhoz, a hajdani legendás Buckeyenegyedben fekvő első magyar evangélikus gyülekezethez. Mihály Ernő gondnok 84 évesen és jókedvűen fogadott, rögtön bizalmába fogadva bemutatta birodalmát, a hajdani nagy gyülekezeti épületegyüttest. Időbe tellett, míg felmértem, mit lehet tenni, de napról-napra egyre nagyobb lelkesedéssel fedeztem fel az értékesebb, értékesebb régi gyülekezeti iratokat.

Bizony elég nagy összevisszaságot találtam, el kellett döntenem, hogy mit lehet az adott helyzetben tenni. A leg-

tanácsosabb volt az épület egy biztos helyiségébe koncentrálni az értékes iratokat, hogy ott némi rendezés után áttekinthetők legyenek. Vagy négy helyről kellett „előbányászni” az iratokat, rendezni, csoportosítani, de végül a lelkeszi hivatal egy részét sikerült olyan állapotba hozni, hogy alkalmas legyen a gyülekezeti levéltár tárolására.

Százéves magyarnyelvű, kalligrafikus és ákombákomb írások kerültek a kezembe, szinte meglevenedett előttem a hajdani nagymúltú gyülekezet mindennapi élete. Milyen élet, milyen sürgős-forgás lehetett itt hajdan, egy magyar otthon, a magyar evangélikusság távolbaszakadt ágának biztos otthona. Mintegy vendége voltam hajdani lelkeseknek, gondolatban tanúja a gyülekezet szolgálattevőinek, az Ol-táregyletnek, a vasárnapi iskolának, a hajdani nagyszabású közösségi életnek.

A gyülekezeti iratokat csoportosítva helyeztem el: anyakönyvek, szeretetotthon könyvei, jegyzőkönyvek, pénztárkönyvek, jubileumi füzetek, fényképek, levelezés, gazdasági iratok, nyilvántartás és címtárak. Meglepetés volt pl. a más amerikai evangélikus gyülekezetekről szóló anyaggyűjtés dobozonként: hiszen ezek a már nagyrészt megszűnt gyülekezeteknek az iratai, anyagai többségben sajnos elkalódhattak. Az épületről, a kegytárgyakról részletes fényképdokumentációt készítettem, egyes fontosabb iratokat beskeneltem. Bizony izzasztó munka volt, hiszen az iratokon kívül az értékes könyvtárat is fel kellett derítenem. Amennyire lehet ezt is rendeztebb állapotba hoztam, kisépitem. A magyarnyelvű egyházi könyveket, Bibliákat, énekes- és imádságoskönyveket kigyűjtöttem, és ugyancsak a lelkeszi hivatalban helyeztem el. Az egyházi és egyéb magyar lapokat is csoportosítottam, nagyon érdekes gyűjtemény, pl. a délamerikai magyar evangélikusok, és az amerikai magyar emigráció értékes lapjai találhatók meg itt. Mihály Ernő gyülekezeti felügyelővel való megállapodás szerint eredeti iratot nem hoztam el innen, csak olyan anyagot, ami több példányban volt, pl. az értékes jubileumi füzeteket, kiadványokat. A rendezett levéltári és könyvanyagot továbbra is a gyülekezet őrzi,

de gondoskodni kell az értékek megőrzéséről, és biztonságba helyezéséről. Hét napi izzasztó munkával sikerült levéltárrá rendezni a keleti gyülekezet értékes iratait, de részletesebb feldolgozásukra ez a rövid idő nem adott módot. Így is a rendelkezésre álló kilencből hét napot a keleti gyülekezettel foglalkoztam, hiszen ez képviselte a legnagyobb történeti értéket és ez volt a legmostohább állapotban.

Az AMEK-irataival egy napot foglalkoztam, ezeket a nyugati gyülekezet alagsori helyiségében, rendezett körülmények között őrzik. Nagyjából Brachna Gábor főesperességnek végéig terjedő anyag van itt példás rendben elhelyezve, az anyagot csak át kellett tekinteni és áttekintő jegyzéket készíteni. Az AMEK-iratok talán legrégibb darabja az AMEK pénztárkönyve 1941-től 1971-ig. Az első gyűlésként 1941. május 4.-e van bejegyezve. Közgyűlési jelentések, pénztári iratok példás rendben vannak letéve dobozokban. A torontói gyülekezetből is egy doboznyi irat szerepel itt, és egyes kisebb anyagok, pl. lelkesek nekrológjai. Itt is egyes fontos iratokat lefényképeztem, skenneltem, mutatóványképpen. Mivel Bernhardt Béla főesperes az iratokat felajánlotta a Magyarországi Evangélikus Egyház részére, a levéltári iratokat tartalmazó dobozokat megjelöltem és az otthonról hozott postázásra szánt pénzt átadtam az AMEK megbízottjának. A postázás nem kis munkája remélhetőleg az elkövetkező néhány hónapban megtörténik.

Az iratrendezésen túl nem kisebb élmény volt a sok kedves, emberi találkozás: clevelandi magyar evangélikusokkal és általában a magyar közösség tagjaival. Részt vehettem a magyar múzeum egy kiállítási megnyitóján, a nyugati gyülekezet kóruspróbáján, vasárnap a református és evangélikus Istentiszteleten. Megkóstolhattam a finom ízeket az akkor még magyar kézen levő Szent Imre templom kertjében rendezett gulyásfőző versenyen, Rácz Zsuzsa szíves kalauzolásával megcsodálhattam a clevelandi szépművészeti múzeum kincseit. Találkoztam dr. Tomaschek László AMEK-alelnökkel és abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy Böjtös László tb. főkonzul meglepetésként meghívott [✓]

családi házába, ahol vacsora mellett sok fontos, érdekes témáról beszélhetünk.

Bevallom azóta is kicsit az amerikai látogatás hatása alatt vagyok, szobámban kiterítve az elhozott anyagok, olvasgatom őket, feljegyzéseimet rendezem, próbálom megérteni a magyar evangélikusok, a magyar emigráció, a clevelandi Buckeye-negyed rejtelmeit.

Nagy élmény és megtiszteltetés volt számomra ez az út és az a meghívás és öröm volt a sok-sok baráti testvéri szó: Mintha egy nagy család része lettem volna. Hálas vagyok a lehetőségért és a fogadtatásért, és bízom benne, hogy sikerült valamit tenni az amerikai magyar evangélikusság értékeinek feltárása és megőrzése érdekében.

Czenzthe Miklós, az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója - Budapest

1 = 2+

Annak az előfizetőnek, aki egyik, eddig lapunkat még nem ismerő hittestvérét, családtagját, rokonát, ill. ismerőst egy éves előfizetéssel ajándékozza meg, egy évvel meghosszabbítjuk előfizetését és az ajándékelőfizetést 2011 decemberéig érvényesítjük. Az ajándékelőfizetés US címre \$6, kanadai címre US\$8, tengerentúlra US\$15. Beküldendő az ajándékozott neve, címe, és az "Erős Vár" névre kiállított csekk vagy pénzesutalvány P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038 címre. Előre is köszönjük a szíves támogatást. sz.

A.M.E.K. TAGSÁG

"Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia tagságát olyan . . . magánszemélyek alkotják, akik a Konferencia hitvallási alapjával egyetértenek és a Konferenciában való tagságukat igénylik." Szívesen hívjuk hittestvéreinket, hogy a Konferenciában tagságot vállaljanak: így tölti be ez a szervezet rendeltetését, mint az északamerikai magyar evangélikusok szóránközössége. Az évi tagsági díj \$20 (US vagy kanadai), mely magában foglalja az *Erős Vár*-ra az előfizetést is. Csekket "tagság" megjelöléssel a lap nevére és címeire szíveskedjenek küldeni. Aki 2011-re megújítja előfizetését, gondolja meg, nem lenne-e AMEK taggá. Emlékeztetjük az AMEK tagokat, akiknek 2010-zel lejár a tagságuk, hogy azt megújítani szíveskedjenek. A lap címszalagján "AMEK" betűk jelzik a Konferencia tagjait. x

ERŐS VÁR is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) by the Hungarian Conference in the Evangelical Lutheran Church in America, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505. Tel.: 216-221-3178. Fax: 216-227-9482. E-mail: AMEvKo@sbeglobal.net. Distribution by First Class mail. Editor: The Rev. Béla Bernhardt. Annual subscription: \$6 in the USA, US\$8 from Canada, US\$15 from overseas by air mail. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkekért írjuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadából 8 US dollár, tengerentúlról légipostán évi 15 US dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni szíveskedjenek. — Nyomda/Printers: Adkins & Co. Inc. 14541 Madison Ave., Lakewood, OH 44107. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a feladó pontos címe feltüntetésével a lap címére küldendő: Erős Vár, P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038.

NT. ÖZV. D. BRACHNA GÁBORNÉ sz. BOGÁD ETEL

NEW YORK, 1914. MÁJUS 14 – BAY VILLAGE, 2010. JÚNIUS 12.

Brachna Gáborné sz. Bogád Etel nagytiszteletű asszonyt 2010. június 12-én hívta e földi életből az örök életre Teremtő Ura. Életének útja New Yorkból indult 1914. május 14-én, a Veszprém megyéből ideszármazott Bogád Sámuel és felesége sz.

Horváth Karolina középső gyermekeként. Élettársára az Union Szemináriumon éppen ösztöndíjas tanulmányokat végző Brachna Gábor ev. lelkészben talált, vele 1936-ban, aki akkor már makói lelkészként szolgált, Makón kötött házasságot. A makói paplapon "tanulta" a papnéságot, s ott tökéletesítette magyar nyelvtudását is. (Korábban a Columbia Egyetemen szerzett nyelvekben jártasságot és tudományos képesítést.) Férjével 62 esztendőn át osztotta meg jóban-rosszban a lelkési szolgálat viszontagságait. Igazi, melegszívű, a követelmények között határozott hozzáállású lelkészné. Családot nevel, leánya Etel ("Kiseti"), fia Gábor. Híveket bátorít és segít, a paplak ajtaját mindig nyitvatartja, s férjének a szolgálatban hűséges és lelkielében gazdag társa. Az életút Makóról visszavezet

Amerikába, lényegileg az ohioi Clevelandba, ahol előbb a Nyugatoldali Magyar Evangélikus Gyülekezet szervezése a feladat, majd jónéhány év után a keleti odalón, az Első Magyar Evangélikus Gyülekezet pásztorolása köti le a figyelmet. A társadalmi változások itt különösen érezhetők voltak, olyannyira, hogy férjét pisztolylövéssel sebesítették meg, ami után 1976-tal a nyugalmi évek következtek. Közéleti tevékenységük azonban áldozatosan folytatódott, különösen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia tekintetében, aminek férje 1954-től 1995-ig főesperes-elnöke volt. Még Venezuelába is elkerültek, ahol, a caracasi gyülekezetben, férje ún. helyettes lelkészként szolgált. Nagy lelki próbát jelentett számára 1995-ben leányuk, 1998-ban férje, és 2008-ban fiatalabb testvére, Anna (Nt. özv. Markovits Pálné) halála. Jóllehet a kiterjedt család szeretettel vette körül, s hitében mindig állhatatos maradt, a múlt évek megviselték, egészsége megromlott. Mindenható és megváltó Ura 96 év és 33 nap elteltével szólította be az üdvözültek honába. Mind a gyászban, mind az örökélet hitében egyek vagyunk a családdal, közelebb fiával, menyével, idősebb testvérével, Gizellával, a számos unokával, és más rokonsággal, a gyülekezetek és az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia tagjaival, valamint mindazokkal, akik az évek hosszú során szerették és tisztelték őt. Nyugodjék békében és az örök világosság fényszekdjék neki! Felette az ígéhirdetésben a 91. Zsoltár 15-16. verse volt a vigasztaló üzenet: "Ha kiált hozzáam meghallgatom... Megelégítem hosszú élettel, gyönyörködhet szabadításomban." A temetés szolgálatát Tamásy Éva ev. lelkész és Bernhardt Béla ev. főesperes végezte. □

IMÁDKOZZUNK! Istenünk, Aki egyszülött Fiadat adtad a világ megmentéséért, és Aki által meg is újírod a teremtettséget, újíts meg minket is Szentlelkeddel, hogy Neked tetsző legyen imádságunk. Segítsd egyházadat, hogy minden időben győzelemmel vívja meg a hit harcát és teljesítse küldetését, hogy az evangélium világossága minden emberhez és néphez eljusson. Add, hogy véget érjen Benned a hívek szenvedése a bűn igája alatt sóhajtozó világban. Elevenítsd meg hitünket, hogy ne félelemmel gondoljunk a számadásra, hanem örvendezve várjuk mgváltásunk beteljesedését Jézus Krisztus dicsőséges megjelenésekor, amikor összegyűjtöd gyermekeidet a világ minden tájáról, és a korábban elmentekkel együtt bevezeted őket országodba, amelyet a Téged szeretőknek készítettél. Hallgass meg minket, jó Atyánk, a mi Urunk, a Jézus Krisztus által, Aki Veled és a Szentlélekkel Isten, él és uralkodik mindörökkön-örökké. Ámen.

EILK

PROLONGÁLT KEGYELMI IDŐSZAK

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE 1956. NOVEMBER 1-E ÉS 1958. JÚNIUS 17-E KÖZÖTT

XXVI. RÉSZ: EGY KORSZAK LEZÁRUL

Az 1956-os szabadságharc ötvenedik évfordulója alkalmából cikksorozatban emlékezti meg azokról az eseményekről, melyek a Magyarországi Evangélikus Egyházat érintették azokban az időkben. Hála köszönetet mondunk a cikksorozat szerzőjének, Nt. dr. Böröcz Enikő ev. lelkésznek, a hazai Országos Evangélikus Levéltár tudományos munkatársának. Sz.

Horváth János ún. tájékoztató beszédét követően mind a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE), mind az Állami Egyházügyi Hivatal (ÁEH) elkezdett felkészülni a jövőre. Azonban, mint utólag kiderült, a MEE-ban még akadtak olyanok, akik a jövőt még mindig Ordass Lajossal képzelték el. Az ÁEH viszont egyre inkább egy Ordass-nélküli forgatókönyvben gondolkodott.

1958 márciusában dr. Keken András és dr. Kósa Pál – Ordass Lajos tudtával és beleegyezésével – kísérletet tett arra, hogy a dolgokat jobb irányba tereljék. Elkészítettek egy tervezetet. Keken András pedig ehhez becsatolt egy mellékletet, amely Ordass Lajos személyével és szolgálatával foglalkozott.

A tervezet 14 pontból állt. Ezek a következők voltak: Az egyházi autonómia kérdésében támadt feszültség feloldása; egyetemes lelkészértekezlet egybehívása; a déli kerületet sújtó állami intézkedések visszavonása; ún. Egyeztető Bizottság létrehozása; zsinat összehívása; felügyelői tisztségek megüresítése; az egyetemes elnökség megválasztása; Vető Lajos lemondása az északi egyházkerület püspöki szolgálatáról; Túróczy Zoltán ügyének rendezése; az északi kerület püspöki székeinek betöltése Szabó Józseffal; a déli egyházkerület felügyelői tisztségének betöltése id.Fasang Árpáddal; állami jóváhagyások megszerzése az 1957. évi 22. törvényerejű rendelet szellemében; az egyetemes egyháznál és a kerületeknél bizonyos tisztségviselők lemondtatása; végül kerületi és egyetemes közgyűlések tartása.

A tervezet készítői úgy gondolták, hogy amennyiben sikerül az első pontban – tehát az autonómia dolgában – konszenzust elérni, akkor a többi kérdésben szintén lehetőség nyílik a

megegyezésre. Az autonómia ügyében támadt feszültséget azzal magyarázták, hogy 1958-ban volt egy Nyilatkozat, amelyben Ordass Lajos és Horváth János nem egységesen gondolkodtak.

Az egyházi önkormányzatokat érintette a dolog. A feloldást abban vélték megtalálni, hogy kimondták, hogy négy dolgot kell leszögezni. Az első az, hogy kimondják, hogy az egyház a maga belső életét az állam által jóváhagyott törvények szerint végzi. A második az, hogy az államnak bizonyos egyházkormányzati – főleg személyi – ügyekben vétőjoga van. Különösképpen egyházpolitikai aggályok esetén. A harmadik dolog az, hogy az egyháznak – ismerte az államhatalom személyi döntését – joga van a maga sajátos szempontjainak tekintetbe vételét kérni. A negyedik kitétel az volt, hogy vitás esetekben tárgyalni kell.

Az Ordass Lajos személyével és szolgálatával foglalkozó melléklet megpróbálta lehámozni az ő személyére ráakódott, emberi magatartásával, egyházpolitikai nézeteivel kapcsolatos vádakat. Az irat foglalkozott azzal a kérdéssel is: hogyan értelmezi Ordass az egyházi önkormányzatiságot, az államhatalommal való kapcsolatokat. Az utolsó két pont viszont az egyházkormányzása legitim voltát, illetve a külföldi kapcsolatok ügyét érintette. Az Ordass ügyével foglalkozó melléklet azzal fejeződött be, hogy remélik, hogy a lelkési kar egyet fog érteni, és Ordass személyét sikerül tisztázni.

Mind Keken András, mind Kósa Pál a legjobb reménységgel volt beadványuk sorsát illetően. Olyannyira így volt ez, hogy Keken András levelet írt az Evangélikus Világszövetségnek, hogy most már minden rendben van, Ordass rövidesen beköltözik a Deák térre, és a dolgok véglegesen nyugvópontra jutnak. Maga Vető Lajos is azonnali költözésre szólította fel Ordass-t. Azonban Horváth János válaszevele alaposan lehütötte a kedélyeket, midőn kijelentette, hogy sem a Keken-Kósa irat, sem az Ordass-ügy megoldásáról szóló beadvány "nem elfogadható, sőt tárgyalási alapul sem szolgálhat". Az elutasítás már jelezte,

hogy az ÁEH saját forgatókönyvben gondolkodik.

Ehhez az ÁEH által elképzelt jövőbeli forgatókönyvhöz Grnák Károly miniszeri biztos felmérései szolgáltatták az alapot. A felmérések 1958 április eleje és július vége között születtek. Három témával foglalkoztak, négy időszakot figyelembe véve. A három téma az ifjúsági munka, a konferenciák, és a lelkészképzés; a négy időszak pedig a második világháború előtti, utáni, az Ordass-Túróczy korszakbeli, illetve az utánuk következő időszak. Az összehasonlításokból az derült ki, hogy az Ordass-Túróczy korszak a Horthy-korszakban adott lehetőségeket akarta kicsikarni ezeken a területeken, ellentétben az 1948-56 közötti egyházi vezetőkkel, akik tudták, hogy "hol a helyük." A jövőt pedig úgy képzelte a felmérés, hogy a fenti területeken nagy leépítések lesznek. Grnák mindegyik területen konkrét személyi és egyéb intézkedéseket, és további racionalizálást követelt.

Ordass Lajosnak 1958 áprilisában és májusában súlyos szívrohamai voltak. Amikor 1958. július 17-én közölték vele, hogy az államhatalom Dezséry László 1956-os lemondását nem fogadta el, joggal mondta a következőket: "Egyénileg fölszabadulást érzek. Az egyház sorsa rám nehezedik." Eltávolításával véget ért egy korszak, amely rövidsége ellenére is hatalmas változásokat hozott, éppen az 1948-1956-os korszakhoz képest.

Visszafelé nézve az egyházi emlékezet jogosan beszél "prolongált kegyelmi időszakról", pláne, ha hozzátesszük, hogy mindez a magyar történelemben páratlan terror, és, több mint 200,000 magyar honfitársunk külföldre menekülése közepette történt. A fentieknek köszönhetően a MEE-t sújtó pártállami terror, és az ezt belülről segítő egyházi önkény is később kezdődött. Mindez azonban nem változtat azon, hogy az Ordass-Túróczy vezette egyházi időszak 1956-1958 között gyönyörű gyümölcsöket termett. Ez a kijelentés a következő időkkel – az ún. Káldy-korszakkal – összehasonlítva is kétségtelenül igaz. [Vége.]

Dr. Böröcz Enikő ev. lelkész, egyháztörténész

BEMUTATKOZNAK A 2010/2011-ES TANÉV ÖSZTÖNDÍJASAI

Csikágóban a "Lutheran School of Theology" intézetben tanul, vonFuchs ösztöndíjjal:

Gáncs Tamás ev. lelkész. Ezt írja magáról:

1979-ben születtem Budapesten. Gyermek éveimet egy háromgyerekes lelkészcsalád tagjaként töltöttem Nagytarcsán. Miután leérettségiztem, Budapestre költöztünk, ahol idegenforgalommal, nyelvekkel, és zenével foglalkoztam, valamint belekóstoltam az üzleti szféra világába egy CD-bolt alkalmazottjaként.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen 2006-ban kaptam teológus-lelkész

diplomát. A kecskeméti gyülekezetben töltött évem után, 2006 júniusában volt az ordinációm dr. Fabiny Tamás, Gáncs Péter püspökök, és Smidéliusz Gábor lelkész szolgálatával a Deák téri evangélikus templomban. Első szol-

gálati helyem Debrecen városa volt, ahol az egyetemi lelkészi szolgálatok ellátása mellett a városi evangélikus gyülekezet beosztott lelkészeként is dolgoztam két éven keresztül Réz-Nagy Zoltán lelkész mellett. Feleségemmel, dr. Bacsa Andréeával 2008-ban kötöttünk házasságot. 2008 szeptemberétől Dunaharasztra helyezett dr. Fabiny Tamás püspök, ahol két éven át voltam beosztott lelkész. 2009 nyara óta az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori Iskolájának PhD ösztöndíjasa vagyok. 2010. július 1-én érkeztem feleségemmel Csikágóba, ahol az ev. teol. intézet hallgatója leszek a 2010/2011-es tanévben. Feleségemmel együtt mindketten nagy várákozással nézünk a hamarosan kezdődő tanév elé, és hálásan köszönjük ezúton is a lehetőséget a vonFuchs Alapítványnak és az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciának!

Az ohioi Kolumbuszban lévő "Trinity Lutheran Seminary" intézetben tanul, Blaho-Miller ösztöndíjjal:

Molnár Lilla ötödéves ev. teol. hallgató. Ezt írja:

Béren, egy nógrádmegyei kis faluban élek családommal, hajósként dolgozó édesapámmal, tanárnő édesanyámmal, és repülőgépszerelő öcsémrel együtt. A Béri Evangélikus Gyülekezet tagja vagyok, presbitere, és kántora is egyben.

A Budapesthez közeli Aszódon érettségiztem az Evangélikus Gimnáziumban,

jelenleg pedig az Evangélikus Hittudományi Egyetem V. éves hittanár és lelkész szakos hallgatója vagyok, valamint a Károli Gáspár Református Egyetem magyar szakos, végzős hallgatója. Teológiai tanulmányaim keretein

belül ez év januárjától áprilisig Anglia Mirfield nevű városában, egy anglikán teológián tanultam, szintén ösztöndíjas diákként.

Főként öszötvetségi, egyháztörténeti, és rendszeres teológiai tárgyakat hallgattam. Az Egyesült Államokban pedig az egyházzenei szakon főként orgonálni, teológiai vonalon pedig szintén öszötvetségi tárgyakat és héber kurzusokat szeretnék választani, segítő mindez a készülő diplomamunkáim anyaggyűjtését.

Zenével már gyermekkoromtól kezdve foglalkozom, a Budapest melletti, főtí Evangélikus Kántorképző Intézetben tanultam és végeztem. Öt éve tanítok itt minden nyáron a három kurzus egyikén, harmóniumot és szolfézt. Itt kaptam a zene szeretetét és tanultam meg fontosságát, de a Kántorképző nyári tanfolyamainak nagy szerepe volt a lelkészi/tanári pálya mellett való döntésben is! Zenei tanulmányaimat emellett zeneiskolában és a teológiai évek alatt az egyetemen is folytattam. Kántori szolgálatot az egyetemen és a gyülekezetemben is folyamatosan végeztem/végzek.

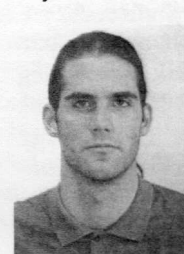
A Kolumbuszba szóló ösztöndíj nagyon ígéretes számomra, mert különböző kisebb céljaimra mind lehetőséget kínál egyszerre. Szeretnék előrehaladni egyházzenei tanulmányaimban (orgona, ének, karvezetés, elmélet), hogy továbbra is folytathassam kántori és tanítói munkámat, szeretném teológiai ismereteimet továbbra is külföldi tapasztalatokkal bővíteni, mind elméleti, mind gyakorlati téren és nagyon fontosnak tartom a külföldi keresztény egyházak és gyülekezetek megismerését, valamint az angol nyelv gyakorlását.

Úgy érzem ezek mind hozzájárulnak majd későbbi szolgálatomhoz, melyet még nem tudom, hogy tanárként, lelkészként vagy egyéb területre elhívtak kapva végzek majd Magyarországon, az Evangélikus Egyházban, vagy bárhol máshol, ahol szükség van rám. A segítséget és a támogatást előre is hálásan köszönöm, emellett nagy várákozással tekintek az utazás elé!

Dobó Dániel negyedéves ev. teol. hallgató. Így ír magáról:

A negyedik évemet végeztem el a teológián. A tervek szerint kilenc hónapot fogok Amerikában tölteni a kolumbuszi ev. teol. intézetben. Az ösztöndíjra jelentkezésben a tanulás mellett a tapasztalatszerzés motivált leginkább. Még sohasem voltam Amerikában, külföldön is alig. Nagyon kíváncsi vagyok, hogy milyen az ottani élet, és hogy hogyan élnek ott meg a keresztyénységüket az emberek. Szeretnék minél több gyülekezetbe ellátogatni, amennyire majd a szabadidőm és a lehetőségeim engedik.

Evangélikus családban nevelkedtem középső gyermekként. Nővérem, Orsolya most már óvónőként dolgozik egy

családi napköziben, öcsém, Levente pedig egyetemista, angol szakon tanul. Édesapám, György, gépészmérnök, édesanyám, Ildikó, pedig matematika-fizika szakos tanár. Sokáig én is a reál tárgyakhoz vonzódtam inkább, később

azonban megszerettem az irodalmat, érettségi után pedig pszichológia szakra jelentkeztem, ahová nem vettek fel. A következő évben már csak a teológiára adtam be a jelentkezésem; addigra úgy éreztem, hogy valójában már hosszú ideje oda szeretnék menni. Oda fel is vettek. Ez egyre inkább életem egy meghatározó pontjának bizonyul. Isten az elmúlt négy évben, mióta a teológiára járok, sokkal intenzívebben formált, mint ahogyan én azt képzeltem volna. Kevésbé a tanuláson, sokkal inkább az emberi kapcsolataimon és a teológián kötött barátságaimon, a közös élményeken keresztül. Úgy érzem, keresztyénként, és teológusként még inkább, élesebben kell szembenézni az emberi küzdelmekkel, nehéz sorsokkal, olykor egészen kétségbeesítő kérdésekkel. De az ezekkel való küzdelmeken keresztül mélyebben megérthetem és átélhetem Isten szeretetét is, Aki mindig ott van velem és arra tanít, hogy egyre inkább képes legyek megérteni a másik embert, problémáival és örömeivel együtt. Kilenc hónap Amerikában biztosan tartogat majd számomra rengeteg meglepetést, remélem sok örömet és leküzdhető problémákat is. Remélem, mindezekben Isten áldása kísér majd végig.

Testvéri üdvözléssel kívánom Isten áldását mindnyájukra!

* * * * *

Utószó a 7. oldalon

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Az Evangélikus Világszövetség július derekán Stuttgartban tartott XI. világgyűlésén a Magyarországi Evangélikus Egyházat Gáncs Péter és dr. Fabiny Tamás püspök, Pángyánszky Ágnes lelkész, Kalit Eszter hatodéves teol. hallgató, és Wagner-Blaicza Éva tanárnő képviselte. A rendezőségben Horváth-Hegyi Dénes működött közre. — Az új 48-tagú központ tanácsba beválasztották dr. Fabinyi Tamás püspököt, aki egyik alelnökként Közép-európa keleti régiójáért visel felelősséget, ő egyben elnöke a Kommunikációs Bizottságnak.

• Ostffyasszonyfán, Külsővaton. Köszegen felújított templomát, Apostagon új harangját, Bobán, Kemenes-pálfán új orgonáját vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• Dr. Szabó Lajos egyetemi tanár kapott államfői megbízatást az Ev. Hittudományi Egyetem rektori tisztségének a betöltésére augusztus 1-i hatállyal

• Dunaharaszti Varsányi Ferenc, Dunaföldváron Molnár Iván, Farádon Gombor Krisztina, Kajárpércen Smidélus András, Szarvason (Újtemplom) Láci Roland az ev. gyülekezet új lelkésze.

• Pröhle Gergely országos felügyelőt a Külügyminisztériumban helyettes államtitkárrá, dr. Cserháti Péter észak-kerületi másodfelügyelőt a Nemzeti Erőforrás Minisztériumban ugyancsak helyettes államtitkárrá nevezték ki.

• Meghalt Taschner Erzsébet, a Fébé Diakonissza Egyesület főnökösszonya, Kovács Imre kemenesmagasi-kemenesmihályi ev. lelkész.

• Tárnokrétin a település létrejöttének 800., Farádon a templomszentelés 225., Győr-Ménfőcsanakon az 50., Siófokon a 20., Vargabokron imaházuk szentelése 20. évfordulóját ünnepelte az ev.

gyülekezet.

• Nagy Gábort, Papp Juditot, Pongrácz Mátét, Weltler Gábort a Nyugati Egyházkerületben Ittész János püspök, Ribárszki Ákost, Unyi Anikót, Vladika Zsófiát a Déli Egyházkerületben Gáncs Péter püspök, Asztalos Richárdot, Chikán Katalint (volt Blaho-Miller ösztöndíjast), Malik Pétert, Török Anettet (volt vonFuchs ösztöndíjast) az Északi Egyházkerületben dr. Fabiny Tamás püspök szentelte lelkésszé.

• A budapesti székhelyű Magyar Evangélikus Konferencia július 17-én Szarvason tartott esedékes küldöttgyűlésén az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciát Rác Zsuzsa AMEK intézőbizottsági tag képviselte. A gyűlésen, Pröhle Gergely országos felügyelő, elnök mellé, tekintettel közéleti tevékenységére, Benczur László alelnököt északkerületi felügyelőt, a MAEK ügyvezető elnökévé választották. (A gyűlésről a közvetkező számban közlünk részletesebb ismertetést.)

• A Magyar Bibliatársulatban az 1990-ben revideált szövegű Biblia újra fordítását kezdték meg. Próbaszövegeket alkalmakként az Evangélikus Élet c. országos hetilap is közöl.

• A budapesti Ev. Hittudományi Egyetemen a tanévzáró ünnepély alkalmával tizennégyen lelkész szakon, ketten lelkipásztori-munkatárs szakon, három kántor szakon, ötven hittanár szakon nyertek képesítést. Köszöntöttek születésnapukkal, ill. felszentelésükkel kapcsolatos jubilánsokat is. Dr. Csepregi Zoltán négy év után befejezte rektori szolgálatát.

• Az új kormányban Szászfalvi László az egyházügyi nemzetiségi, és civil kapcsolatokért felelős államtitkár.

• Mintegy kétezer fiatal részvételével folyt le a 8. Szélrózsa nevű országos evangélikus ifjúsági találkozó július 14-18 között Szarvason. Sok minden egyébbel együtt áhítatok, bibliaitanulmányok, előadások, fórumok, kiállítások, és könnyű- és komolyzenei koncertek töltötték ki a programot.

• Megújulóban van sokéves kiesés után a háromezer lelkes Rudabánya és a az ötezres lakosú Dobsina testvérvárosi kapcsolata. Az indító találkozón részt vett dr. Sihombing Mangasi, Indonézia magyarországi nagykövete is.

• D. Szabik Imre ny. ev. püspök imája a Szent István-bazilikában június 4-én a trianoni békeszerződés 90. évfordulója alkalmából tartott ökumenikus imaórán:

Istenünk, jó Atyánk!

Együtt dobban ezen a napon minden magyar testvérünk szíve. Együtt adunk hálát hazánkért, nemzetünkért. Köszönjük, hogy megtartottad évszázadok történelmi viharaiiban, háborúk csatazajában, vétkeink s mulasztásaink ellenére. Otthont adtál e hazában eleinknek, mindennapi kenyeret dolgos nemzedékek hosszú során át. Veritékes fáradtsággal és leleményes találmánysággal túléltük elnyomó hadak s életet keserítő hatalmak jogtiprásait. Szívből köszönjük ezt Neked.

Ezen a napon a kilencven évvel ezelőtti fájdalmas, ránk kényszerített békeszerződés eseményére emlékezünk. Mi látjuk kilenc évtized távolából keserű következményeit. Az otthonukat veszített családok sokasága, a száműzött s hajléktalanná vált magyar testvéreink sorsalansága ma is igazságosságért kiált az égbe, a történelem Urához.

Mégis, Urunk, nem lázadni akarunk. Előtted elszenvedett sérelmeink miatt. Alázattal meg kell hajolnunk minket sújtó végzésed előtt. Jövőbe néző bölcsességért és reménységért könyörgünk.

Áldd meg szeretett hazánkat s azokat különösen, akiket a vezetés felelősségével bízál meg. Adj nekik bölcseséget, hogy a Beléd vetett hit bizalmával hozzák meg döntéseiket a mindnyájunkat érintő kérdésekben. Adj egyetértést és tettekeszséget, tisztességet és becsületességet azoknak, akik országunk holnapját tervezik.

Könyörgünk a határon túl élő és szerte a nagyvilágba szakadt magyar testvéreinkért. Engedd, hogy hazánk iránti szeretetük és hűségük meg ne szűnjék, és biztosítsd számukra magyar kultúrájuk gyakorlása. Segíts, hogy az édesanya szeretetével mi is támogassuk őket önazonosságuk megőrzésében.

Irgalmadba ajánljuk az árvíz sújtotta területen élő, otthonukat elvesztett családokat. Add, hogy megtapasztalják segítőkéss szeretetünket. Külön is könyörgünk a gyermeket váró édesanyákért. Mindnyájunkat őrizz meg ebben a világban az örök életre, Jézus Krisztusért, a mi Urunkért, hallgasd meg kéréseinket. Ámen.

BEMUTATKOZNAK ...

----- Utószó a 6. oldalhoz -----

• Szeretettel köszöntjük "legújabb" ösztöndíjas testvéreinket, s kívánunk kitartó szorgalmat, Isten Lelke áldásos vezérletét tanulmányaikhoz, hogy majd hasznosítsák azokat magyarhonon ev. egyházunkban.

• Kevéházi Sámuel D., 2009/2010-es Blaho-Miller ösztöndíjas, a tanév végén hazatért Magyarországra. AMEK

GYÜLEKEZETI HÍREK

Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia
Elnök: Bernhardt Béla főesperes
1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107
Tel.: (216) 221-3178
E-mail: AMEvKo@sbcglobal.net

CLEVELAND – ELSŐ

Beszolgáló lelkészek: Juhász S. Ferenc
és Tamásy Zoltán.

Templom és lelkész hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi Istentiszteletek de. 10:15 órakor, angol-magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonja 561-7316. A lelkész telefonszáma: 961-6895.

TORONTO

Lelkész: Tamásy Éva

Beszolgáló lelkész: Tamásy Zoltán

Templom: 116 Bond Street. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street, Cleveland, OH 44102-4601, USA; tel. (216) 961-6895. Felügyelő: Dr. Mekis Éva, 34 Langbourne Pl., North York, ON M3B 1A9 (minden posta ideküldendő); tel. (416) 441-9300. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hó 2. és 4. vasárnapján du. 4-kor.

Évadkezdő Istentiszteletünk szeptember 12-én du. 4 órakor lesz, amikor kiszolgáltatjuk az úrvacsora szentségét is. Hívjuk Testvéreinket nagy szeretettel templomunkba! ■ Isten megszentelő kegyelme legyen minden kedves Testvérünkkel: Erős vár a mi Istenünk! ■ Lelkipásztori szeretettel, Tamásy Éva és Zoltán

CLEVELAND – NYUGAT

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul, Gyermekistentisztelettel is. Úrvacsoraosztás a hó első vasárnapján és ünnepnapokon.

Hirdetjük, hogy gyülekezetünkben a magyar iskola újra megnyitja kapuit szeptember 9-én. Reménységünk az, hogy óvodát is indíthatunk ebben az évben, hetente egy alkalommal, sőt a vasárnapi iskolát is, amely a magyar Istentisztelet alatt várja a gyermekeket. A magyar iskola 4 csoportban működik majd, óvoda, 2-4. osztály, 5. osztály, 7. osztály. ■ Kis Kórusunk próbái csütörtökönként 8 órakor, konfirmációi oktatás, csütörtökön este 6 óra. ■ Aratási hálaadó Istentiszteletünk és ebédünk szeptember 26-án lesz. ■ Irodalmi estünket szeptember 11-re tervezzük, du. 5 órakor, Farkas Árpád költészetéből. ■ Beteg testvéreinket hordozzuk imádságban, Jézusunk gyógyító szeretetébe ajánlva őket: Ifj. Kemes Lászlót, édesanyját Kemes Ilonát, Szeebach Gusztávot, Bogád Gizellát, Yoniak Yolandát, Nagy Ernőt és Máriát, Tomaschek Margitot és Lászlót, Sikora Manyit. Minden beteg, idős testvérünkért imádkozunk az Istentiszteleteken. ■ Ezúton is szeretettel gondolunk és további imádságos szeretetben hordozzuk Nt. Bernhardt Béla testvérünket, akit a Jóisten betegséggel látogatott meg, de erőt adott neki, így továbbra is megjelenhet az Erős Vár újság. További teljes gyógyulást kívánunk neki és kedves feleségének. ■ Nt. Juhász-Shepherd Ferenc lelkész-kollegánk hazatért Megváltó Urához, Akit hűségesen szolgált évtizedeken át. Fényeskedjék neki az örök világosság. Nyugodjék békében! ■ Az Úristen elszóltította közlünk

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

2010 SZEPTEMBER

1. 5Mózes 24:10-22 – 1János 5:1-5
 2. Ap.Csel. 4:32-37 – 1János 5:6-12
 3. Máté 26:47-50 – 1János 5:13-21
 4. Judás 1-2, 20-25 – 2János 1-12
- PÜNKÖSD UTÁNI 15. VASÁRNAP**
Heti ige: Zsoltár 103:2
5. Filemon 1-21 – Lukács 14:25-33
 6. 1Timóteus 1:1-7 – 3János 1-15
 7. János 9:24-38 – Zofóniás 1:1-9
 8. 1. Zsoltár – Zofóniás 2:1-7
 9. 1Kronika 29:9-18 – Zofóniás 3:9-20
 10. János 13:31-35 – Habakuk 1:1-11
 11. 2Thessza. 2:13-17 – Habakuk 1:12-2.3
- PÜNKÖSD UTÁNI 16. VASÁRNAP**
Heti ige: 1Péter 5:7
12. 1Timóteus 1:12-17 – Lukács 15:1-10
 13. Filippi 4:8-14 – Habakuk 2:4-20
 14. 1Timóteus 6:3-5 – Habakuk 3:1-19
 15. Ap.Cs. 27:33-44 – Prédikátor 1:1-2:2
 16. Lukács 10:38-42 – Prédikátor 2:3-26
 17. Lukács 22:33-38 – Prédikátor 3:1-15
 18. Lukács 6:20-26 – Prédikátor 4:1-12
- PÜNKÖSD UTÁNI 17. VASÁRNAP**
Heti ige: 2Timóteus 1:10
19. 1Timóteus 2:1-7 – Lukács 16:1-3
 20. Róma 6:18-23 – Prédikátor 4:17-5:19

Brachna Etel testvérünket, Nt. D. Brachna Gábor ny. főesperes özvegyét. Az Úristen adjon szeretett testvérünknek örök életet, családjának vigasztalást, útmutatást, reménységet! ■ Csépes Elza presbiter testvérünk és férje, Lajos bácsi Floridába költöznek szeretett lányukhoz. Nagyon fognak hiányozni templomi közösségünkben, de tudjuk, hogy hűségesek maradnak kicsiny egyházunkhoz. Bízunk abban, hogy évente meglátogatnak bennünket, és mint egyháztagok gondolnak szeretett egyházukra. Kívánjuk, hogy a Jóisten szeretete vezesse őket és Ő legyen jelen új otthonukban. ■ Jézus soha nem utasít el egyetlen egy meghívást sem, ezért kérhetjük jöjjen és legyen velünk családi, gyülekezeti, és egyéni életünkben. Ezért bízhatunk abban, hogy az előttünk álló munkaévben is Ő lesz, Akitől tanácsot, erőt kérhetünk. Lelkipásztori szeretettel, Tamásy Éva.

• A júniusi szám postázását intézte Rácz Zsuzsa, Rátoni-Nagy Tamás, Tamásy Éva, és dr. Tomaschek László. Hálás köszönet munkájukért. Sz.
• Következő lapzárta szeptember 10-én!
• Előfizetések és AMEK-tagdíjak rendezése, felülfizetések és adományok küldése mindig esedékes és hálásan fogadott. ■

21. Máté apostol emléknapija

Efezus 2:4-10 – Máté 9:9-13

22. Márk 5:21-43 – Prédikátor 6:1-12
23. Filippi 1:19-26 – Prédikátor 7:1-14
24. János 18:3-9 – Prédikátor 11:1-10
25. Márk 9:1-10 – Prédikátor 12:1-14

PÜNKÖSD UTÁNI 18. VASÁRNAP

Heti ige: 1János 5:4

26. 1Timóteus 6:6-19 – Lukács 16:19-31
27. Márk 5:24-34 – Galata 1:1-5
28. Jakab 1:1-13 – Galata 1:6-24
29. Mihály arkangyal s az angyalok emlékeztetése Jelenések 12:7-12 : Lukács 10:17-20
30. 1Mózes 16:6-14 – Galata 2:1-10

2010 OKTÓBER

1. Máté 26:51-54 – Galata 2:11-21
 2. Máté 18:10-14 – Galata 3:1-14
- PÜNKÖSD UTÁNI 19. VASÁRNAP**
Heti ige: 1János 4:21
3. 2Timóteus 1:1-14 – Lukács 17:5-10
 4. 1Thessalonika 4:9-12 – Gal. 3:15-18
 5. 1Timóteus 1:1-11 – Galata 3:19-29
 6. Énekek éneke 8:4-7 – Galata 4:1-7
 7. Ap.Csel. 6:1-7 – Galata 4:8-20
 8. Lukács 23:32-34 – Galata 4:21-31
 9. Máté: 5:17-24 – Galata 5:1-15
- PÜNKÖSD UTÁNI 20. VASÁRNAP**
Heti ige: Jeremiás 17:24
10. 2Timóteus 2:8-15 – Lukács 17:11-19
 11. Márk 10:46-52 – Galata 5:16-26
 12. Lukács 5:12-16 – Galata 6:1-10
 13. 111. Zsoltár – Galata 6:11-18
 14. Márk 6:7-13 – Jelenések 1:1-8
 15. Máté 27:39-44 – Jelenések 1:9-20
 16. Ap.Csel. 14:8-18 – Jelenések 2:1-7
- PÜNKÖSD UTÁNI 21. VASÁRNAP**
Heti ige: Mikeás 6:8
17. 2Timóteus 3:14-4:5 – Lukács 18:1-8
 18. 2Mózes 23:10-16 – Jelenések 2:8-11
 19. 2Mózes 18:13-27 – Jelenések 2:12-17
 20. 1Mózes 24:54-67 – Jelenések 2:18-29
 21. 2Mózes 19:3-9 – Jelenések 3:1-6
 22. János 18:28-32 – Jelenések 3:7-13
 23. 121. Zsoltár – Jelenések 3:14-22

PÜNKÖSD UTÁNI 22. VASÁRNAP

Heti ige: Róma 12:21

24. 2Timóteus 4:6-18 – Lukács 18:9-14
25. Róma 12:17-21 – Jelenések 4:1-11
26. Példabesz. 29:18-25 – Jelenés. 5:1-14
27. Ézsaiás 32:1-8 – Jelenések 6:1-8
28. Simon és Judás apostol emléknapija 1János 4:1-6 – János 14:21-27
29. Lukács 22:49-53 – Jelenések 6:9-17
30. 2Timóteus 2:1-5 – Jelenések 7:1-8

PÜNKÖSD UTÁNI 23. VASÁRNAP

A REFORMÁCIÓ ÜNNEPE

Heti ige: 1Korinthus 3:11

31. Róma 3:19-28 – János 8:31-36 L&RCL